

POLYKAC (45) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf połykać (11). ◇ *praes 1 sg* połykãm (9). ◇ *2 sg* połykãsz (1). ◇ *3 sg* połykã (10). ◇ *2 pl* połykãcie (2). ◇ *3 pl* połykają (4). ◇ *imp 2 sg* połykãj (1). ◇ *con 3 sg m by* połykãł (1). *f by* połykała (1). ◇ *part praes act* połykając (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Połykać, przelykać; zjadać, wypijać; glutire Mącz, Calep, Vulg, Cn; absorbere, devorare Mącz, Calep; sorbere Mącz, Cn; deglutire Calep, Cn; vorare Mącz; ingurgitare Calep; degulare, exsorbere Cn [w tym: co (26)] (44) : [Arabica halena] Też Emoroidy/ to iest kończę żyłek kthore fã w łtolczu othwiera á krew czãrnã przez nie wyczycia kto iã na nocz połyka. *FalZioł* III 2b; gãłeczek łtego nadziałać/ ktore biorãcz w wfta po iedney/ dzierzec pod ięzykiem á po thym połykać/ krwiã plwanie zaftanawia. *FalZioł* III 30d, I 60d, III 42b, V 43, 73, 77v, 84, 88; *GlabGad* H8v; *BielKron* 131v, 465; Antias, morbus faucium, Latine, tonsillae, Wrzody w Gardle gdy yezyczek łpãdnie á człowiek nie moze dobrze połykać. *Mącz* 11b; Voro, Zrę/ łakomo yem/ połykam nie żuyãć. *Mącz* 507d, 147a, 402d, 507d; Gryżienie wżywoćie przestawa gdy kto kmin przypiekãny żuiãć połyka/ á winem kwãsnym popiya *SienLek* 99, 13, 84, 93v; *Oczko* 38; *Calep* 9a, 298a, 316a, 459a.*

W przeciwstawieniu: »połykać ... wypluwać« (1): A tego potrozłze poranu natłczco: pożyway, żuiãcz mozelz połykać/ albo wypluwać onę wilgotnoć *FalZioł* V 72v.

Przysłowie: niektorzy w tey wladzy łwey [...] Wielbrãda połykãiac komorã przecedzãia/ to iest bywãia pilnymi y frogimi w łãdzie y karãniu tych docześnych roznic y wyłtepkow/ á krzywda bogã [...] tãk odłogiem lezãca áni ich łnadz obeydzie. *CzechEp* 164; Wodzowie łlepi/ ktorzy przecadzãcie komorã/ á wielblãdã połykãcie. Biãda wam Doktorowie y Phãryzeuszowie obłudni: iz oczyścãcie kubek y miłę zwierzchu: á wewnãtrz pełni iestescie drapiełtwã y plugãłtwã. *WujNT Matth* 23/24; *WysKaz* 18; *SkarKaz* 313a. [Ogółem 4 r.]

Zwroty: »całkiem, jednym razem, oblem połykać« [*szyk zmienny*] (1:1:1): Ale ona łzarolc iego [*wilka*] albo burolc pochodzi z wielkiego żarłactwa, tak iz on połyka oblem nie wiele żuiãć *GlabGad* B2; Catapocia, Włzelãkie lekarłtwo łpteczne/ ktorego nie żuyã/ ale yednym razem połykãyã/ yãko piłulki. *Mącz* 41a; *SienLek* 84.

»łakomie połykać« (1): Ingurgito – łakomie polikãm, obzeram łie. *Calep* 536b.

»w się połykać« (1): Albo wezmi ośm drãgm nãsienia ogorkowego/ á cztery drãgmy Drãgãntu/ to wełpoł roftworz/ á s tego ciãłtã gãłeczek nãtocz ilo wielogroch/ ktore wćieniu włufzywłzy/ pod ięzyk daway/ aby ono wymakãnie polekku wsię połykał *SienLek* 82v.

Przen (8) : Coz to za żiemia? Oto ludzie [...] rozumom łwym dufãiacy/ [...] á nic o woley Bozey [...] niedbãiacy/ pożãrli thę wodę/ á kãpiã łie w niey wltãwicznie/ wżywãiac prołtego wpornego á ziemłkiego nã włzem mnimãnia łwego/ połykãiac zãwzdy wodę tę łmrodliwã plynãcã s pãłzczeki tego łmokã mãrnego *RejAp* 104v; *BielSen* 7; *CzahTr* E3v.

Zwroty: »połykać łzy« = *plakać* (1): Proch w łwiecie człowiek/ bo w łmętney przygodzie [...]. Żyãć połyka łez máló nię [!] więcy/ Niż zgubny plod bydlęcy *RybGęśli* D2.

»połykać słowa« = *opuszczać w trakcie mówienia słowa lub wymawiać je niewyraźnie* (1):
Quodammodo absorbet orationem Nie mówi ále połyka słowa. *Mącz* 402d.

»wędę połykać« = *dawać się oszukać* (1): Hamum vorat, Wędę połyka. *Mącz* 507d.

a) *Unicestwiać, uśmiercać* [kogo] (1) :

W przeciwstawieniu: »żyć ... połykać« (1): Ty [fortun] ítarufzki żywifz/ młodzieńce połykałz/
ty płochymi koły czály iák chcelz mykałz *RybGęśli* Bv.

b) *O rzece i jej dopływach: przyjmować do swojego nurtu* (1) :

Zwrot: »w się połykać« (1): Miánuięć miáltá/ wsi/ Kępy/ oftrowy/ Y o rzekachcí dam rozłádek
zdrowy/ Gdzie ktora wpáda/ gdzie ktora w fię dżika/ Wiłá połyka. *KlonFlis* F3v.

2. *Wciągać wilgoć, nasiąkać* (1) :

Zwrot: »w się [co] połykać« (1): Zową ią Morfką [gębkę]/ iż z zamorza przychodzi do nas: á wodną/
iż w się wodność połyka. *SienLek* Xxx4v.

Synonim: **2.** *wciągać.*

Cf **POŁYKAJĄCY, POŁYKANIE, POŁYKANY**

LWil